

APPENDIX TERTIA

BREVIS PHILIPPI EPISTOLA

QUA ARISTOTELI COMMITTIT INSTITUTIONEM ALEXANDRI (1)

Φίλιππος Ἀριστοτέλει χαίρειν.

Ἴσθε μοι γεγονότα υἱόν. πολλήν οὖν τοῖς θεοῖς χάριν ἔχω, οὐχ οὕτως ἐπὶ τῇ γενέσει τοῦ παιδός, ὡς ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν σὴν ἡλικίαν αὐτὸν γεγονέναι. ἐλπίζω γὰρ αὐτὸν ὑπὸ σου τραφέντα καὶ παιδευθέντα ἄξιον ἔσεσθαι καὶ ἡμῶν καὶ τῆς τῶν πραγμάτων διαδοχῆς.

Philippus Aristoteli salutem.

Scito mihi natum filium: multam igitur Diis gratiam habeo, non tam quod natus sit puer, quam quod tua aetate natus sit. Spero enim, ipsum a te educatum et institutum, dignum fore et nobis, et negotiorum susceptione.

(1) Ex GELLIO, lib. XIII, cap. III.

INDEX RERUM

QUAE IN HOC TERTIO VOLUMINE CONTINENTUR

THEOLOGIA NATURALIS
SEU METAPHYSICA.

PROOEMIUM	Pag. 1
TRACTATUS PRIMUS. De Dei natura et attributis absolute spectatis.	
QUAESTIO I. DE DEI EXSISTENTIA SEU AN SIT DEUS	5
ART. 1. An Deum esse sit per se notum	5
Solvuntur difficultates	10
ART. 2. Utrum Deum esse sit demonstrabile	14
Solvuntur difficultates	16
ART. 3. Utrum Deus sit	19
Solvuntur difficultates	26
QUAESTIO II. DE NATURA DIVINA SEU QUID SIT DEUS	31
ART. 1. De Dei perfectissima simplicitate	32
Solvuntur difficultates	37
ART. 2. An in Deo natura identificetur cum subiecto et esse	40
SCHOLION. Creaturae sunt compositae ex essentia et esse	43
Solvuntur difficultates	44
ART. 3. An Deus in aliorum compositionem veniat	47
Solvuntur difficultates	50
ART. 4. Utrum Deus sit in aliquo genere	51
Solvuntur difficultates	55
SCHOLION. Doctrina Aristotelis de genere	57
QUAESTIO III. DE DIVINAE NATURAE PERFECTIONIBUS	59
ART. 1. De infinitate Dei	60
Solvuntur difficultates	68
ART. 2. De similitudine divina	70
SCHOLION. Creaturae appetunt Deo assimilari	74
Solvuntur difficultates	75
ART. 3. De nominibus, quae de Deo et de creaturis praedicantur	77
Solvuntur difficultates	85

ART. 4. De nomine quod est maxime Dei proprium, seu de constitutivo Dei metaphysico	Pag. 88
Solvuntur difficultates	93
ART. 5. De unitate divinae naturae	95
SCHOLION. De origine mali	103
Solvuntur difficultates	106
QUAESTIO IV. DE DIVINIS ATTRIBUTIS SEU QUALIS SIT DEUS	111
ART. 1. De distinctione attributorum Dei ab essentia et inter se	112
Solvuntur difficultates	118
ART. 2. De immutabilitate Dei	120
SCHOLION. Immutabilitas Dei componitur cum libertate	125
Solvuntur difficultates	127
ART. 3. De Dei aeternitate	133
SCHOLION. An aeternitas sit duratio	141
Solvuntur difficultates	142
QUAESTIO V. DE SCIENTIA DEI	145
ART. 1. An in Deo sit intellectus et scientia	146
Solvuntur difficultates	150
ART. 2. De obiecto scientiae Dei	154
Solvuntur difficultates	157
ART. 3. An Deus cognoscat alia a se propria cognitione	162
SCHOLION. Scientia Dei de singularibus comparatur cum scientia nostra et Angelorum	166
Solvuntur difficultates	167
ART. 4. An Deus cognoscat futura, contingentia	173
Solvuntur difficultates	179
QUAESTIO VI. DE POSSIBILIBUS SEU DE AETERNIS RATIONIBUS RERUM IN DIVINO INTELLECTU EXSISTENTIBUS	184
ART. 1. De natura et ratione entis possibilis	186
ART. 2. De dependentia possibilium a Deo	192
SCHOLION. Sententia S. Thomae confertur cum placitis Scoti	200
Solvuntur difficultates	202
ART. 3. De ideis seu rerum rationibus in Deo exsistentibus	208
Solvuntur difficultates	213
SCHOLION. Conspectus totius quaestionis	222
QUAESTIO VII. DE DIVISIONE SCIENTIAE DEI	224
ART. 1. An in Deo sit scientia quae iure dicatur media	225
Solvuntur difficultates	228
ART. 2. An Deus cognoscat creaturas immediate in seipsis	230
Solvuntur difficultates	237
SCHOLION. Controversia de scientia media, ad rem quod attinet, independens est a praesenti quaestione	240
ART. 3. In quo medio Deus futura conditionata cognoscat	243
Solvuntur difficultates	247

QUAESTIO VIII. DE DIVINA VOLUNTATE	Pag. 249
ART. 1. Utrum in Deo sit voluntas	250
Solvuntur difficultates	252
ART. 2. De obiecto divinae voluntatis	255
Solvuntur difficultates	258
ART. 3. Utrum Deus omnia ex necessitate velit	261
Solvuntur difficultates	264
SCHOLION. De propria ratione actus liberi divinae voluntatis	268

TRACTATUS SECUNDUS. De divinis operationibus transeuntibus seu de attributis Dei relativis.

QUAESTIO I. DE DISTINCTIONE RERUM A DEO CONTRA PANTHEISTAS	270
ART. 1. Pantheismi doctrina et historia adumbratur	271
ART. 2. Doctrina Pantheistarum refellitur	276
Solvuntur difficultates	281
QUAESTIO II. DE PROCESSIONE CREATURARUM A DEO SEU DE CREATIONE	286
ART. 1. Refelluntur errores philosophorum de origine mundi	287
ART. 2. De potentia operativa Dei	293
SCHOLION. Potentia Dei confertur cum potentia creaturae	297
Solvuntur difficultates	298
ART. 3. An mundus sit a Deo creatus	302
Solvuntur difficultates	311
SCHOLION. Utrum creatio sit actio solius Dei	317
QUAESTIO III. DE ANTIQUITATE MUNDI SEU DE PRINCIPIO DURATIONIS RERUM CREATARUM	320
ART. 1. An mundus necessario creatus fuit ab aeterno	321
Solvuntur difficultates	324
SCHOLION. De sententia Aristotelis circa originem et durationem mundi	332
ART. 2. An aeterna creatio possibilis sit	334
ART. 3. An mundus creatus fuit in tempore	339
QUAESTIO IV. DE DIVINA PROVIDENTIA	342
ART. 1. Utrum Deus sua providentia res gubernet	343
Solvuntur difficultates	350
ART. 2. De rerum creaturarum conservatione	355
Solvuntur difficultates	361
ART. 3. Utrum Deus operetur in actionibus creaturarum	366
Solvuntur difficultates	372
SCHOLION. Quomodo Deus operatur in actionibus creaturarum	379
ART. 4. Utrum Deus moveat voluntatem creatam	385
Solvuntur difficultates	393
ART. 5. An motio Dei praedeterminet voluntatem ad unum	399
Solvuntur difficultates	406
SCHOLION. Summa et conclusio quaestionis	410

QUAESTIO V. DE EFFECTIBUS SUPERNATURALIBUS SEU DE MIRACULIS . Pag.	413
ART. 1. De necessitate legum physicarum	414
SCHOLION. De necessitate absoluta rerum	418
ART. 2. An Deus possit ordinarium naturae cursum immutare	420
Solvuntur difficultates	424
SCHOLION. Deus non agit contra naturam quando mutat ordinarium cursum naturae	431
ART. 3. De natura miraculi	432
ART. 4. De possibilitate miraculorum	437
Solvuntur difficultates	441
SCHOLION I. De cognoscibilitate miraculorum	443
SCHOLION II. De criteriis miraculorum	445
SCHOLION III. De falsis miraculis	445
APPENDIX PRIMA. Ex Card. Pallavicino: An in solo Deo existentia identi- ficetur cum essentia	449
APPENDIX SECUNDA. Acta Summi Pontificis Leonis XIII, quibus S. Thomae Aquinatis sapientiam commendat	454
APPENDIX TERTIA. Brevis Philippi epistola qua Aristoteli committit insti- tutionem Alexandri	478

